

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בעיר
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבני
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדניק
זצוק"ל

אור העבודה

פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

'ה' נגדך כל תאותי, ואנחתי ממך לא נסתרה (תהלים לח)

[ולכאורה היה לו לומר 'ה' לפניך כל תאותי, אלא] הפירוש הוא, שדוד המלך ע"ה טען בעד כלל ישראל, ואמר 'ה' נגדך כל תאותי, והם לנגד השי"ת, ו'כל תאותי היינו אפי' תאוות ממילי דשמיא, מאחר שהיא תאותי היא 'לנגדך', אבל 'ואנחתי ממך לא נסתרה', שאני מצטער על זה מאוד, לכן עזרני שלא אכשל ח"ו

(שער התקשרות עמוד 10)

'מה העבודה הזאת לכם' (הגדה של פסח)

הפירוש הוא, שהרשע שואל מה העבודה יש להשי"ת בה'לכם', היינו בתאוות היתר, כגון אכילה ושתייה וכדו', שמכונים בשם 'לכם' כידוע, ואמר בעל ההגדה: 'לכם' ולא לו, כמתמיה, האם אין ב'לכם' גם 'לו', היינו עובדא להשי"ת. וזהו 'ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל', פירוש שהוציא את השי"ת מן הכלל, שאין בזה עובדא להשי"ת, כפר בעיקר, וד"ל.

(שער הזמנים פסח עמוד קמד)

אור הפרשה

דברי תורה מרבינו על פרשת השבוע

ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת, מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו (שבת קמח).

[יש לבאר דברי הגמ' בדרך רמז], 'ערב פסח' קאי על הבעל תשובה, והצדיק נקרא בחינת שבת [ראה בזה הק' ח"ג כט.], שעושה תמיד הכנה לשבת. וזהו 'ערב פסח' הבעל תשובה, 'בירושלים' – [שהוא נוטריקון] כיראה שלם [ראה בראשית רבה נו י], 'שחל' [מלשון] מייחל ומצפה, 'להיות בשבת' – שיהיה צדיק. אז העצה [היא שיהיה] 'מניח טליתו' – להסיר הבגדים הצואים שהיה [לבוש בהם] מתחילה, 'ונוטל את פסחו' – ר"ל שייגע למדריגתו, וד"ל.

(שער הזמנים פסח עמוד קמד)

ערבי פסחים (פסחים צט)

[יש לבאר מה שאמרו בגמ' 'פסחים' בלשון רבים] זה פסח מצרים ופסח דלעתיד. [ומה שאמרו] 'ערבי' גם כן הוא לשון המתקה, וד"ל.

(שער הזמנים ליקוטים עמוד קנד)

זמני
כניסת
ויציאת
השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
7:38	8:16	7:38	7:14	6:46	6:31	כניסת השבת
8:51	9:29	8:48	8:24	7:47	7:45	יציאת השבת
9:11	9:48	9:06	8:46	8:20	8:23	רביע תם

אופה (ב)

כלי שני מבשל דבר שהוא 'קלי הבישול', ומפני שאין אנו יודעים מה נכנס בגדר 'קלי הבישול', לכן יש להחמיר בכל הדברים אף בכלי שני, חוץ מג' דברים: מים, שמן ותבלין, שאמרו בהם חז"ל בפירוש שכלי שני אינו מבשלם.

אולם אם המאכל כבר נתבשל, אפילו אם הוא נצטנן לגמרי – מותר ליתנו לתוך כלי שני אפי' שהתבשיל הוא דבר לח. ואם הוא דבר יבש ונתבשל כבר – מותר ליתנו אפי' לתוך כלי ראשון [באופן שאין איסור חזרה].

הבא להכין תה או קפה בשבת – יתן קודם את המים החמים לתוך הכוס, כדי שיהיו המים כדין כלי שני, ואז יתן לתוכו את תמצית התה, או הקפה והסוכר [באופן שכבר נתבשלו לפני השבת].

ויש מחמירים לעשות קפה בכלי שלישי, כדי לצאת את דעת הסוברים שקפה נמש [שעבר תהליך קליה שדינו כאפיה], ויש לחוש לבישול אחר אפיה.

יש לדעת שאבקת קקאו, קפה טורקי, תה – לא עוברים תהליך בישול, ולכן אסורים בכלי שני.

סוכר, רוב סוגי קפה הנמס, וכן חלק מסוגי הסוכרוזית – עוברים תהליך בישול, ומותרים בכלי שני.

ואמר בדרך רמז על המהרש"א ז"ל [כי הבעש"ט נבג"מ שיבח את המהרש"א ז"ל עד למאוד בגודל צדקתו, עד שאמר שאם היו העולם יודעים מזה, היו לוחכים ואוכלים העפר שעל גבי קברו], שלכן עשה ג' ענינים בספרו: ויש ליישב בדוחק, ודו"ק, וק"ל. לרמז כי ויש ליישב בדוחק – הוא בזמן הגלות כנ"ל, 'ודו"ק' וק"ל' הוא לימות המשיח אי"ה, כי דו"ק הוא לשון 'הדק היטב', הוא בחינת דקות אלוקותו בבחינת נקודה הוא, וק"ל' הוא שיתגלה למטה, בבחינת גילוי גמור, ובקל ולא בדוחק.

(שער התקשרות עמוד מד)

ובפרט בעת הגלות אשר 'בצרתם לו צר' (ישעיה סג ט), וכביכול רגליו יורדות מות, לכן יש בכח הצדיקים לתקן הנשמות יותר מבזמן הבית וכו', היינו מחמת בחינת 'לו צר' כביכול, יש בכל הצדיקים לתקן הנשמות ולהעלותם מעמקי הקליפות ולהחזירם בתשובה, ונעשה 'לא צר'.

(שער התקשרות עמוד כט)

יום ב' ז' ניסן - הרה"ק ר' יצחק מדרוהוביטש בהרה"ק ר' יוסף זצ"ל

יום ג' ח' ניסן - הרה"ק ר' מרדכי מנעשכיז ב"ר דב בער מטולטשין זצ"ל

יום ד' ט' ניסן - הרה"ק ר' צבי המגיד מראטנע ב"ר דוד זצ"ל

יום ו' י"א ניסן - רבינו משה בן נחמן (הרמב"ן) זצ"ל

הגה"ק ר' ישעיה הלוי ב"ר אברהם הורוביץ (השל"ה הק') זצ"ל

יום שבת קודש ה' ניסן - הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל) זצ"ל

הגה"ק ר' שניאור זלמן ב"ר שלמה מלובלין (תורת חסד) זצ"ל

הרה"ק ר' צבי אלימלך מבלאז'וב בהרה"ק ר' דוד מדינוב זצ"ל

יום א' ו' ניסן - הגה"ק ר' מאיר דן ב"ר חיים יצחק (כלי חמדה) זצ"ל

הרה"ק ר' אהרן ב"ר שמואל יעקב מבערגסאז זצ"ל

החולה, אשר צל-המוות כבר ריחף מעל לראשו, ניאות גם לזאת, ונתן את הבטחתו כפי הנדרש.

בבואה לפני הבעל שם טוב הק' ואחר ששמע את כל אשר בפיה, נענה הבעל שם טוב הק' ואמר: "עניין קשה הוא זה, ואהיה מוכרח בגינו לנסוע מז'בוז'ה בעצמי!" ואכן, בתוך זמן קצר יצא הבעל שם טוב הק' לדרך.

עם הגיעו מז'בוז'ה ובחנות העגלה על סף ביתו של רבי בעריש, יצאו אי אלו אנשים שחוחי-ראש מן הבית.

"מה מצבו של הרב החולה?" – שאלם הבעל שם טוב הק'. "הרב גוסס" – השיבו האנשים – "ואנשי החברה-קדישא כבר ניצבים מסביב למיטתו!"

אותות של צער ושל אכזבה נצטטרו על פני קודשו של הבעל-שם-טוב. אולם, כחלוף רגעים-ספורים, התעשת, ירד מן העגלה, ופסע אל הבית פנימה בצעדים בוטחים מאושישים. משנכנס הביתה, פנה הישר אל חדרו של החולה, הניח את ידו על המזוזה אשר בפתח החדר ונעץ את מבטו בשכיב-מרע הגוסס במיטתו. לאחר דקות אחדות, נשא הבעל-שם-טוב את קולו וקרא: "רבי בעריש! וכי כך מקבלים אורחים?! כלום לא נהוג במקומכם לומר 'שלום עליכם'?" פתאום, פקח החולה את עיניו, והושיט את יד ימינו אל עברו של האורח הקדוש. "כך נותנים 'שלום עליכם', בשכיבה!?" – תהה הבעל-שם-טוב שוב. לתדהמת הנוכחים, אזר החולה עוז, ולאחר מאמץ-מה הצליח להתיישב על מיטתו.

או אז, הסיר הבעל שם טוב הק' את ידו מן המזוזה, התקרב אל מיטת החולה והתייצב מול פניו, אי-מי הגיש כסא, הבעל-שם-טוב נתיישב עליו, כשאינו גורע עין מן החולה שלפניו. לאחר דומייה, פתח וסח באוזניו של החולה לאמור:

"**תדעו**, רבי בעריש, כי סיבת מחלתכם נעוצה שלושה קטרוגים, המושמעים נגדכם בפני הבית-דין של מעלה: "הקטרוג האחד הוא, על אשר רכשתם את הרבנות בממון. "הקטרוג השני הוא, על עצם התעטרם בעטרת הרבנות, אשר איננה מיועדת בעבורכם".

"**אמנם**, על קטרוגים אלו" – המשיך הבעל שם טוב הק' ואמר – "ניתן להתגבר, בעזרת השם, בקלות, על-ידי שתתפטר מן הרבנות ולא תשמשו בה עוד.

"**ואולם**, הקטרוג השלישי הגדול והקשה מכולם הוא, על הזנחת בית המדרש הישן בגינכם, בית-המדרש בעצמו, עומד ומקטרג עליכם בפני בית-דין של מעלה ותובע את עלבוננו! על אף שבניתם במקומו בית-מדרש אחר, ומצד הדין מותר היה לכם להחליף ישן בחדש, טוען בית-המדרש הישן, כי זה קרוב לשלוש-מאות שנה שבני ישראל מתפללים בו את תפילותיהם, ומצד חוסנו, מסוגל הוא להמשיך ולשמש עוד שנים רבות כבית-תפילה. עתה, עקב בניית בית המדרש החדש על ידכם, הפנו לו כל המתפללים עורף ועזבוהו שומם ונידח מאין בא בשערו.

"**ביותר** נתקבלה טענתו של בית המדרש הישן לפני בית-דין של מעלה, משום שמקומו מכון כנגד בית-המקדש של מעלה [הכוונה מן הסתם, כי שערי שמים פתוחים כנגד לקבל את התפילות העולות ממנו] וקיומן של תפילות ישראל באותו מקום דייקא, חשוב ורצוי בשמים-עד-לאחת, ומשום כך ראוי להרבות תפילות ישראל בבית-מדרש זה, ולא למונעו!"

"**כדי** לדחות את הקטרוג השלישי, לא תהיה לי כל ברירה" – סיים הבעל שם טוב הק' את דברו – "אלא לקבוע את מושבי כאן בעיר ולקבוע את מקום תפילתי בבית-מדרש ישן זה!"

קיבל על עצמו רבי בעריש להתפטר מן הרבנות, ואכן כך עשה, ובתוך זמן קצר חזר לאיתנו ונתרפא ברפואה שלימה. אף הבעל שם טוב הק' קיים את דברו, והגיע לקבוע את מושבו במז'בוז'ה, תוך שהוא מאמץ לעצמו את בית המדרש העתיק, כבית-מדרשו שלו.

את הסיפור שלפנינו סיפר רבי יוס'ה ממז'בוז', נכדו של הצדיק הקדוש בעל ה"דגל מחנה אפרים" מסדליקוב. סיפור זה היה הסיבה העיקרית שבעקבותיה קבע הבעש"ט הק' את מקומו מגוריו במז'בוז', ומעשה שהיה כך היה:

במז'בוז' העיר, התגורר תלמיד-חכם מופלג ונודע, רבי בעריש ביילואויס שמו. כל ימיו, יושב היה על התורה ועל העבודה, כאשר מן השמים מוזמנים לו את פרנסתו בשפע ובהרחבה. נוות-ביתו, אשת חיל, שילחה ידה במסחר בדים, וניהלה בעיר חנות מצליחה, שמשכה אליה ציבור לקוחות גדול, בכמות ובאיכות, אשר כלל את סולתם ושמנם של עשירי הסביבה.

באחד הימים, כאשר כסא הרבנות של העיר התפנה, עלה בדעתו של מושל המחוז, להוציא את מיישרת הרבנות ל"מכרוז", ול'מוכרה' לכל המרבה במחיר. זו, של מכירת הרבנות עלתה כפעם-בפעם בגזירת שליטים שונים וגרמה חורבנות רוחניים, כמובן מאליו. גדולי ישראל שבכל דור ודור, יוצאים היו חוצץ כנגד מגמות מסוכנות אלו, ועד מקום שאימת המלכות איפשרה זאת, יוצאים היו בהכרזות איסור כנגד רוכשי הרבנות.

במקרה דן, נמנעה השערוריה בטרם פרצה. הסוחרת העשירה, נוות-ביתו של רבי בעריש, נודרה והציעה למושל המחוז סכום עתק, בתמורה לרכישת הרבנות בעבור בעלה הלמדן, ובכך, הגיעה הפרשה לסיומה. שכן, לא היה מי שיוכל להתמודד כנגד הסכום שמסוגלת היתה היא להציע.

אחת התקנות הראשונות שחולל הרב החדש היתה, בניית בית מדרש חדש ומפואר, במקומו של בית המדרש הישן-נושן שקיים היה במתא – הלא הוא אותו בית-מדרש מעץ, אשר שימש בזמנו כבית-הכנסת הראשון של העיר. את מרבית הוצאות הבניה, מימן הרב מכספו הפרטי, תוך שהוא מניח מקום גם לבעלי-יכולת אחרים מבני המקום להשתתף במצוה. לאחר חנוכת בית המדרש החדש, עברו הרב ובני הקהילה להתפלל בבית המדרש החדש, אשר גדול היה ומרווח מקודמו, עד לאין-ערור, ובית-הכנסת הקטן והישן ננטש וזנח.

מסתבר, כי מספר בני הקהילה היה גדול מהכיל אותם בית הכנסת ה"ח, אשר היה, כזכור, בנוי מאבן, ובית המדרש מעץ שימש, איפוא, כמקום תפילה מרכזי לא פחות. עתה, בא בית המדרש החדש לרשת את מקומו.

ברם, עד שלא ארכו הימים, ערבה השמחה ושבת המשוש. חולי גדול וכבד תקף את הרב החדש והפילו למשכב. חלפו שבועות אחדים, אל מיטתו הוזעקו טובי הרופאים מכל קצות המדינה, סכומי עתק זרמו מידה של הרבנית העשירה לכיסיהם – אך לשוא; למרות כל המאמצים לא עלתה ארוכת הרב.

הרבנית, אשר בנסיעותיה לבראד למטרות מסחרה, רגילה היתה להינסך בדרכה אל הבעל שם טוב הק', אשר התגורר אז עדיין בקולומיי, ולבקש את ברכתו, החלה עתה להפציר בבעלה הרב, כי יסע אף הוא אל הבעל שם טוב הק' ויבקש את ברכתו ואת תפילתו להחלמתו.

השמועות הנפלאות על אודות הבעל שם טוב הק' הקדוש הגיעו כבר לאוזניו של רבי בעריש, סוגות באותות ובמופתים, אלא שכמו רבים אחרים באותה העת, אחוז היה רבי בעריש בחבלי 'התנגדות' לתופעה החדשה והבלתי מוכרת, ובשארית כוחותיו ההולכים וכלים, הביע סירוב נמרץ להצעה.

ברם, משהלך חוליו והכביד עוד יותר, עד כי נותר מוטל במיטתו ללא נוע וכל הרופאים שמתו את ידיהם ואמרו לו נואש, לא יכול היה עוד רבי בעריש להתנגד להחלטתה של הרבנית, לנסוע אל הבעל שם טוב הק' לבדה, כדי לבקש ולהתחנן על נפש בעלה. בטרם יצאה לנסוע, עוד הוסיפה ודרשה מרבי בעריש, כי יקבל על עצמו בתקיעת-כף, לקיים ולעשות ככל אשר יורה הבעל שם טוב הק'.

'דער וואס זעט נאר אנכאפן מיין קלאמקע – זעט געהאלפן זיין'
[מי שרק יגע בידית דלתי יוושע]

הוציא רבינו כמה זרדים מן המטאטא ונתנם לאשה, ואמר לה: שובי אל ביתך ובשלי במים את הזרדים האלו, שתי את המים וכך תיוושעי בבנים בעז"ה. לקחה האשה את הזרדים וחזרה אל ביתה בשמחה וטוב לבב.

בבואה אל ביתה שאל אותה בעלה מה הייתה תשובת רבינו. האשה השיבה לו דברים כהווייתם. לשמע הדברים וכראותו את הזרדים פרץ בצחוק אדיר, והגיב לתשובת רבינו בלעג וזלזול גדול. ואף ברוב כעסו חטף את הזרדים מידיה והשליכם החוצה מבעד לחלון.

השכנים, ששמעו את סיפורה של האשה ואת קולות המריבה, היו גם כן חשוכי בנים. מה עשו, אספו את הזרדים הזרוקים ברחוב ובישלו אותם במים כדברי רבינו. האשה שתתה את המים, ואכן לתקופת השנה נפקדה למזל טוב.

כשהגיעה השמועה לבעל שזלזל בדברי רבינו, נתחרט מאוד מאוד על שלא ציית לעצת רבינו, והחליט לנסוע בעצמו לוויילדניק לבקש את ברכת רבינו שיוושע בבנים.

בבואו לבית רבינו עשה עצמו כאיש זר ובלתי ידוע, אבל רבינו הכירו מיד, ובטרם פצה הלה את פיו אמר לו רבינו: עתה אינני יכול לעזור לך במאומה. נתתי לך בנים, ואתה השלכת אותם ארצה. אין אחד שאשם בדבר אלא אתה בעצמך.

בעיר טשאנדאוו התגורר אדון נכרי שמשל על כל האזור, וכבר עברו שנים מעטות לאחר נישואיו ולא זכה לפרי בטן. יום אחד הגיע אל רעייתו האדונית שמעו של רבינו זי"ע, שהוא פועל ישועות ופוקד עקריות.

מיד שלחה אליו את המוכסן היהודי שיבקש מרבינו שיברך אותה בבנים, והוסיפה, שאם תתקיים ברכת רבינו, תיטיב ליהודים המתגוררים בעיר ובכפרים הסמוכים.

בא המוכסן אל רבינו ושח לו את דברי האדונית. אמר לו רבינו, אם בדבר זה תלויה טובתם של יהודי הסביבה – הרינו מברך אותה בבנים בעז"ה. כמובן שכבשתח רבינו כן היה, לא חלפה שנה והאדונית נפקדה בבת, והיא לא שכחה להיטיב ליהודי הסביבה וגמלה להם טובות רבות.

פעם ביקר רבינו זי"ע בז'יטומיר, ובאותה תקופה השתוללה שם מגיפה נוראה רח"ל, ואנשי העיר צרו אל אכסניית רבינו בבקשת עזרה ותושיה. רבינו לא היה יכול להתמודד מול צעקות אנשי העיר והוכרח לצאת מן העיר, ולכן נסע אל העיירה הסמוכה 'סקאלע-ווגירע'.

למוכסן העיירה היה בן כבן ארבע שנים שסבל ממחלת משונה שמחמתה לא יכול היה להירדם, ובלילות היה זועק ללא הרף. ביקש המוכסן מרבינו סגולה למחלת הילד. רבינו ציווה עליו שיקח פיסת צמר גפן נקיה ויטבילנה בשמן זית זך, ויכניסנה לתוך אוזן הבן.

האב מילא בדיוקנות אחר הוראותיו של רבינו, ואכן, מיד בלילה זו נרדם הילד לראשונה מיד, וישן במשך שלושים ושנים שעות רצופות, ואז, באמצע שינתו התגלגלה מתוך אוזנו פקעת תולעים. הילד התעורר, ושוב לא זעק עוד בלילות.

לשמחתו של המוכסן לא היה גבול, ומיד אץ רץ אל רבינו להודות לו ההצלה המופלאה, אולם רבינו גער בו בנויפה: מדוע היית צריך לספר לי זאת? עתה חוששני מעין רעה.

רבינו חזר לביתו נאווה קודש בוויילדניק, וכעבור זמן קצר חזרה מחלתו המשוונה של הבן, ושוב החל לסבול מנודי שינה, ושוב נשמעו זעקותיו בלילות. ההורים ניסו שוב את הסגולה של רבינו, אולם הפעם הסגולה לא הועילה.

כעבור כמה ימים שמע המוכסן כי הרה"ק המגיד מטשערנוביל עובר בדרכו ליד העיירה, מיד רץ אליו המוכסן וסיפר לו את כל הקורות איתו, על מחלת הבן וסגולת רבינו שהועילה בשעתה ועתה אינה מעלה ארוכה לבן הסובל.

השיב לו הרה"ק המגיד מטשערנוביל בלשון זו: הרבי מוויילדניק הורה לך לעשות סגולה זו בשעתו, ועתה אני מצוה לך לעשות סגולה זו בשנית! צייתו ההורים לדברי הצדיק, וחזרו לעשות את הסגולה, ועתה הועילה היא לילד וריפאה אותו לכל ימי חייו.

סיפר החסיד רבי משה כורך-ספרים: פעם באה אשה חשוכת בנים מליטא אל רבינו זי"ע, ונפשה בשאלתה: כבר זמן זמנים טובא שהיא מצפה להיוושע בזרע של קיימא, ועדיין לא זכתה להיפקד.

להצטרפות לרשימת התפוצה, ושליחת דברי תורה או סיפורים מרבינו הק' ניתן לפנות לכתובת sheiris2022@gmail.com